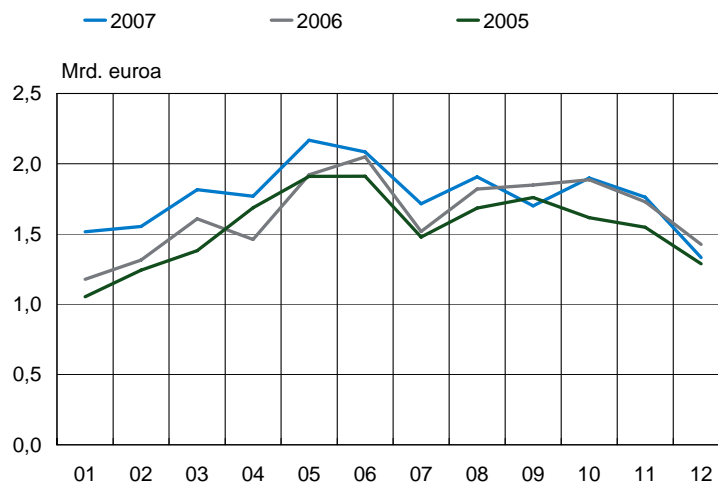

Raha- ja pankkitilastot

Vuosikatsaus • 2007

Uudet nostetut asuntolainat vuosina 2005 – 2007

Lähde: Suomen Pankki.

Suomen Pankki
Rahoitusmarkkina- ja tilasto-osasto
Tilastoyksikkö
14.2.2008

Sisällys

1	Rahalaitosten yhteenlaskettu tase	4
2	Muutokset rahalaitossektorilla	6
3	Talletukset ja muu varainhankinta	8
3.1	Talletukset	8
3.2	Kotitalouksien talletukset	9
3.3	Muu varainhankinta	10
4	Lainat yleisölle	12
4.1	Yleisön lainat	12
4.2	Lainat kotitalouksille	12
4.3	Yrityslainat	15
4.4	Valuuttalainat	16
	Liite 1. Kuviot	17

ISSN

1797-240X

Tiedustelut

Kimmo Koskinen

010 831 2546

rahoitustilastot@bof.fi

Postiosoite
PL 160
00101 HELSINKI

Käyntiosoite Snellmanin aukio
Puhelin 010 8311
Faksi (09) 174 872

Sähköposti
etunimi.sukunimi@bof.fi
www.suomenpankki.fi

Swift SPFB FI HH
Y-tunnus 0202248-1
Kotipaikka Helsinki

Kuvioluettelo

Kuvio 1. Rahalaitosten määrä EU:ssa vuoden 2007 lopussa	7
Kuvio 2. Suomen rahalaitoksiin tehtyjen euroalueen yleisön euromääräisten talletusten vuosikasvu ja kannan keskikorko	8
Kuvio 3. Yleisön talletuskannan keskikorko korkosidonnaisuuksittain ja euriborsidonnaisten talletusten osuus	9
Kuvio 4. Kotitalouksien talletusten keskikorkoja vaateittain ja 12 kk euribor	9
Kuvio 5. Enintään 1 v. määräaikaistalletusten kuukausimuutos ja sijoitusrahastojen nettomerkinnot	10
Kuvio 6. Suomen rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksien hallussapito alueittain	11
Kuvio 7. Suomen rahalaitosten liikkeeseen laskemat raha- ja pääomamarkkinainstrumentit	11
Kuvio 8. Rahalaitosten liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjalainat ja rahamarkkinapaperit	11
Kuvio 9. Kotitalouksien lainakannan vuosikasvu euroalueella ja Suomessa	13
Kuvio 10. Uusien koroltaan enintään 1 vuodeksi sidottujen asuntolainasopimusten keskikorko	13
Kuvio 11. Uusien nostettujen asuntolainojen kertyminen vuosina 2005 – 2007	14
Kuvio 12. Uusien asuntolainasopimusten jakauma viitekoron mukaan	14
Kuvio 13. Yritysten lainakannan vuosikasvu euroalueella ja Suomessa	15
Kuvio 14. Koroltaan enintään 1 vuodeksi sidottujen uusien yrityslainasopimusten korot euroalueella ja Suomessa	15
Kuvio 15. Suomen rahalaitosten euroalueella myöntämien valuuttalainojen kanta	16
Kuvio 16. Valuuttalainojen valuuttajakauma 31.12.2007	16
Kuvio 17. Suomen rahalaitosten (pl. Suomen Pankki) yhteenlaskettu tase	17
Kuvio 18. Suomen rahalaitosten laina- ja talletuskanta ja kantojen erotus	17
Kuvio 19. Yleisön rahalaitoksiin tekemät talletukset korkosidonnaisuuksittain	17
Kuvio 20. Talletusten keskikorkoja ja 12 kk euribor	17
Kuvio 21. Suomen rahalaitoksiin tehdyt yleisön talletukset maittain	17
Kuvio 22. Kotitalouksien talletuskantojen keskikorkoja Suomessa ja euroalueella	17
Kuvio 23. Asuntolainojen kanta ja keskikorko	18
Kuvio 24. Asuntolainakannan jakauma viitekoron mukaan	18
Kuvio 25. Uusien nostettujen asuntolainojen kanta ja keskikorko	18
Kuvio 26. Asuntorahoitukseen erikoistuneiden muiden luottolaitosten kuin pankkien tase-eriä	18
Kuvio 27. Kotitalouksien kulutusluotot	18
Kuvio 28. Asuntoyhteisöjen lainakanta ja niiden osuus koko yrityslainakannasta	18
Taulukku 1. Rahalaitosten (pl. Suomen Pankki) yhteenlaskettu tase, milj. euroa	

1 Rahalaitosten yhteenlaskettu tase

Suomen rahalaitosten yhteenlasketun taseen vuosikasvu, ilman Suomen Pankin tasetta, oli viime vuonna noin 13 prosenttia. Luottolaitosten osuus tästä taseesta oli vajaat 94 prosenttia, ja loppu oli rahamarkkinarahastojen osuutta.

Suomen rahalaitosten (pl. Suomen Pankki) yhteenlaskettu tase oli vuoden 2007 lopussa 306,5 mrd. euroa. Se on 12,9 prosenttia enemmän kuin edellisvuoden lopussa. Rahalaitoksiin lasketaan mukaan Suomen Pankki, luottolaitokset ja rahamarkkinarahastot. Tässä luvussa käsitellään yhteenlaskettua tasetta ilman Suomen Pankin tietoja. Rahalaitosten lukumäärä on pysynyt Suomessa varsin vakaana viime vuosina.

Vuonna 2007 rahalaitosten yhteenlasketun taseen saamispuolen eristä eniten tasetta kasvattivat euroalueelle myönnettyt lainat, saamiset euroalueen ulkopuolelta ja muut saamiset. Taseen velkapuolen eristä eniten kasvoivat rahamarkkinarahastojen rahasto-osuudet, velat euroalueen ulkopuolelle ja muut velat. Muita saamisia ja velkoja lisäsi eniten johdannaissopimusten aiempaa suurempi määrä.

Vuoden 2007 lopussa rahalaitosten yhteenlasketusta taseesta, kun Suomen Pankkia ei lasketa mukaan, luottolaitosten osuus oli 93,9 prosenttia ja rahamarkkinarahastojen osuus 6,1 prosenttia. Vuoden 2007 aikana

rahamarkkinarahastojen yhteenlaskettu tase kasvoi hieman nopeammin kuin luottolaitosten tase. Rahamarkkinarahastojen yhteenlasketun taseen vuosikasvu oli 14,7 prosenttia ja luottolaitosten 12,8 prosenttia.

Rahalaitosten yhteenlasketun taseen merkittävin saamiserä vuoden 2007 lopussa oli euroalueelle myönnettyt lainat. Niiden osuus taseen loppusummasta oli 54,6 prosenttia. Osuus pysyi samana kuin edellisvuonna. Saamiset euroalueen ulkopuolelta olivat 21,9 prosenttia taseesta ja muut arvopaperit kuin osakkeet 8,6 prosenttia. Muiden saamisten osuus taseesta kasvoi vuoden aikana vajaalla kahdella prosenttiyksiköllä eli runsaaseen 12,6 prosenttiin.

Taseen velkapuolen eristä suurin oli talletukset euroalueelta. Niiden osuus oli 37,8 prosenttia yhteenlasketusta taseesta. Talletusten osuus väheni kahdella prosenttiyksiköllä edellisvuodesta. Toiseksi suurin tase-erä oli velat euroalueen ulkopuolelle; niiden osuus oli runsaat 18,8 prosenttia. Rahalaitosten liikkeeseen laskemien velkapapereiden osuus oli 16 prosenttia yhteenlasketusta taseesta ja muiden velkojen osuus 14,7 prosenttia. Muiden velkojen osuus lisääntyi kahdella prosenttiyksiköllä vuoden aikana.

Taulukko 1. Rahalaitosten (pl. Suomen Pankki) yhteenlaskettu tase¹, milj. euroa

Saamiset	Luottolaitokset		Rahamarkkinarahastot		Yhteensä	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
Lainat euroalueelle	147 706	166 832	244	601	147 950	167 432
Muut arvopaperit kuin osakkeet, euroalueella olevien liikkeeseen laskemat	15 144	14 917	10 310	11 448	25 455	26 366
Osakkeet ja osuudet, euroalueella olevien liikkeeseen laskemat	5 018	6 122	0	0	5 018	6 122
Saamiset euroalueen ulkopuolelta	56 966	60 593	5 698	6 616	62 664	67 209
Kiinteä omaisuus	719	708	0	0	719	708
Muut saamiset	29 504	38 531	134	136	29 638	38 667
Yhteensä	255 057	287 703	16 387	18 801	271 444	306 504
Velat						
Talletukset euroalueelta	108 098	115 732	0	0	108 098	115 732
Liikkeeseen lasketut velkapaperit, euroalueella olevien hallussa olevat	43 988	49 033	0	0	43 988	49 033
Rahamarkkinarahastojen rahasto-osuudet, euroalueella olevien hallussa olevat	0	0	14 038	16 782	14 038	16 782
Oma pääoma	23 410	22 245	0	0	23 410	22 245
Velat euroalueen ulkopuolelle	45 552	55 689	2 240	1 929	47 792	57 618
Muut velat	34 009	45 003	108	90	34 117	45 094
Yhteensä	255 057	287 703	16 387	18 801	271 444	306 504

Lähde: Suomen Pankki.

¹ Johdannaiset sisältyvät eriin muut saamiset ja muut velat

2 Muutokset rahalaitossektorilla

Vuosi 2007 oli Suomen rahalaitossektorilla varsin vilkas muutosten vuosi. Sitä leimasi erityisesti uusien pohjoismaisten rahoituslaitosten tulo Suomeen. Syksyllä syntyi myös uusi suomalainen pankki.

Vuonna 2007 erityisesti islantilaiset olivat aktiivisia Suomen rahalaitoskentällä. Kaupthing Bank hf, Suomen sivuliike ja Landsbanki Islands hf, Helsingin sivuliike sekä Kaupthing-pankin rahoitusyhtiö aloittivat vuoden 2007 jälkimmäisellä puoliskolla toimintansa Suomessa uusina rahalaitoksina. Fuusion kautta Suomeen etabloitui islantilainen Glitnir ostamalla FIM Pankkiiriliikkeen. Uudennimisenä, Glitnir Pankki Oy, pankki aloitti toimintansa lokakuussa. Toinen islantilainen pankki, Straumur-Burdaras Investment Bank, osti puolestaan keväällä enemmistön eQ Oyj:n osakannasta.

Jo vuoden 2006 puolella julki tullut tanskalaisen Danske Bankin aikomus ostaa Sampo Pankki toteutui keväällä 2007.

Toimialalla oli myös täysin kotimaasta peräisin olevia muutoksia. Uusi S-kauppaketjun omistama S-Pankki aloitti toimintansa lokakuussa 2007. Pankin toiminta poikkeaa muiden pankkien toiminnasta, koska sillä ei ole erillisiä konttoreita, vaan asiointi tapahtuu S-ryhmän kaupoissa tai internetissä. Toiminnan aloituksesta seurasi, että entiset säästökassavarat siirtyivät raha- ja pankkitilastoihin.

Syyskuussa 2007 OP-ryhmä ilmoitti nimenmuutoksista, joista kävi ilmi jo aikaisemmin tapahtunut

vakuutusyhtiö Pohjolan ja OP-ryhmän välinen fuusio. OP-ryhmästä tuli OP-Pohjola-ryhmä ja entisestä OKO Pankista tulee 1.3.2008 Pohjola Pankki.

Vuoden aikana joitakin pankkeja myös fuusioitiin: Pyhännän Osuuspankki liitettiin Oulun Osuuspankkiin, Miettälän Osuuspankki Simpeleen Osuuspankkiin ja Ruhtinansalmen Osuuspankki Suomussalmen Osuuspankkiin. Padasjoen Säästöpankista tuli Helmi Säästöpankki Oy, ja SEB Finans AB (publ) Helsingforsfilialen liitettiin emoyhtiönsä Skandinaviska Enskilda Bankeniin.

Uusina rahamarkkinarahastoina vuoden aikana aloittivat Nordea CDO Debt, Danske Euro korko, eQ Lyhytkorko ja Ålandsbanken Cash Manager. Osa näistä rahamarkkinarahastoista siirtyi rahalaitossektoriin tyyppiluokittelumuutoksen vuoksi.

ABN AMRO Bank N.V. Helsinki Branch aloitti vuoden alusta toimintansa Suomessa. Aikaisemmin pankki toimi Suomessa lähinnä sijoituspalveluita tarjoavana rahoituslaitoksena.

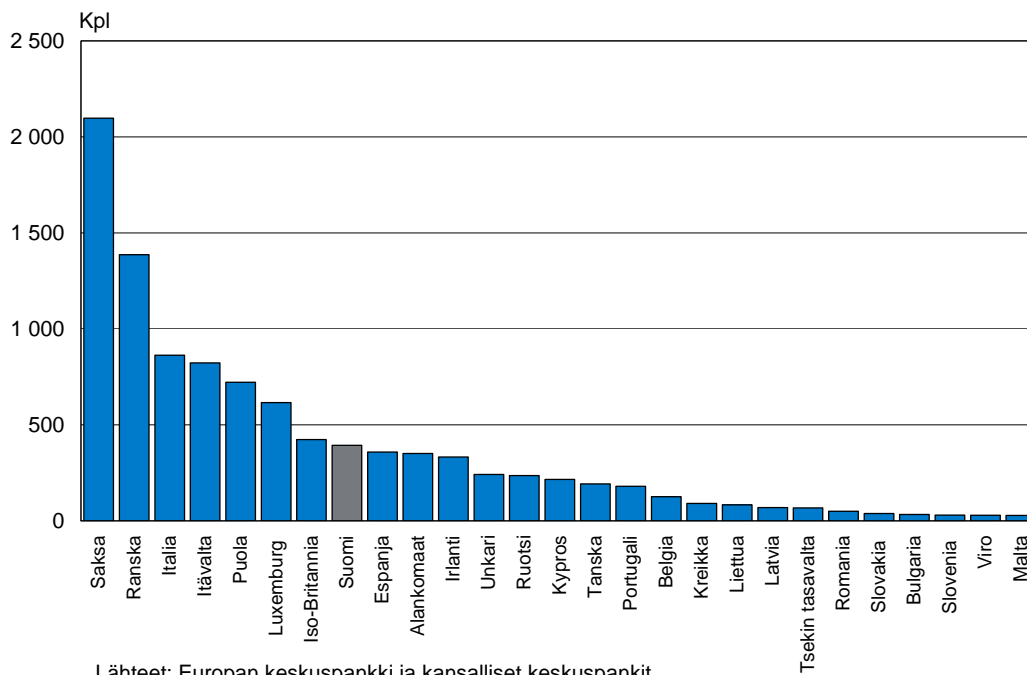
Suomessa rahalaitosten määrä on pysynyt varsin vakaana viime vuosina eli rahalaitoksia on ollut hie- man yli 390. Vuoden 2007 lopussa niitä oli 393 eli kaksi enemmän kuin aikaisempana vuonna. Luottolaitoksia näistä rahalaitoksista oli 360 ja rahamarkkinarahastoja 32. Rahalaitoksiin lasketaan mukaan myös Suomen Pankki.

Jos eurooppalaisessa vertailussa verrataan EU27:n rahalaitosten määriä, Suomi sijoittuu suuruusjärjestyksessä vuoden 2007 lopussa kahdeksanneksi. Rahalai-

tosten määrä on varsin suuri, jos verrataan esimerkiksi Ruotsiin, joka on suurempi kansantalous kuin Suomi. Ruotsissa oli toista sataa rahalaitosta vähemmän. Vastaavasti Suomen kanssa suunnilleen samankokoisessa kansantaloudessa Tanskassa on määrältään vain noin puolet Suomen rahalaitoksista.

Vuosi 2007 ei tuonut edellä mainittuihin lukuihin mitään merkittäviä muutoksia. Yleisesti rahalaitosten määrä Euroopassa on aivan viime vuosina hienoisesti laskenut. Kaikkiaan rahalaitoksia oli EU:ssa vuoden 2007 lopussa vähän yli kymmenen tuhatta.

Kuvio 1. Rahalaitosten määrä ² EU:ssa vuoden 2007 lopussa

Lähteet: Euroopan keskuspankki ja kansalliset keskuspankit.

² EKP ja kansalliset keskuspankit ylläpitävät rahalaitoslistaa osoitteessa <http://www.ecb.int/stats/money/mfi/list/html/index.en.html>.

3 Talletukset ja muu varainhankinta

3.1 Talletukset

Talletuskannan vuosikasvu oli vuoden 2007 loppupuolella poikkeuksellisen nopeaa Suomessa. Yleisön talletuksista oli suurin osa edelleen euromääräisiä ja korollaan kiinteäkorkoisia tai sidottuja pankkien omiin viitekorkoihin.

Vuoden 2007 viimeisen neljänneksen aikana uudet toimijat pankkimarkkinoilla kiristivät kilpailua etenkin kotitalouksien talletuksista. Samaan aikaan kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla jatkunut epävakaus ja siitä seurannut rahamarkkinakorkojen nousu sai suomalaiset kotitaloudet suosimaan talletuksia sijoituskohteena. Tämä kehitys näkyi yleisön talletuskannan nopeana kasvuna. Joulukuussa 2007 yleisön euromääräisten talletusten vuosikasvu oli peräti 13,4 prosenttia, mikä on nopeampaa kuin kertaakaan aikaisemmin 2000-luvulla. Koko vuoden osalta talletusten keskimääräinen vuosikasvu jäi noin 8 prosenttiin, mikä on noin prosenttiyksikön verran enemmän kuin edellisenä vuonna.

Joulukuussa 2007 euroalueen yleisön Suomen rahalaitoksiin tekemien euromääräisten talletusten kanta oli kaikkiaan 95,0 miljardia euroa, josta kotitalouksien osuus oli 69 prosenttia ja yritysten 22 prosenttia. Yleisön talletuksista noin 95 prosenttia tuli edelleen Suomesta. Vuoden alussa yleisön talletuskanta oli 83,6 miljardia euroa, joten kasvua vuoden aikana oli peräti

11,4 miljardia euroa, kun edellisvuonna vastaava kasvu jäi 5,7 miljardiin euroon. Vuoden 2007 vuosikasvusta 53 prosenttia tuli neljältä viimeiseltä kuukaudelta.

Rahalaitosten väliset talletukset mukaan lukien koko talletuskanta oli joulukuussa 160,9³ miljardia euroa, josta 45 miljardia tuli euroalueen ulkopuolelta. Suurin osa Suomen rajojen ulkopuolelta tehdyistä talletuksista on joko rahalaitosten välisiä rahamarkkinatalletuksia⁴ tai konsernien sisäistä lainaa. Rahalaitosten välisten talletusten osuus koko talletuskannasta oli noin 38 prosenttia.

Kuvio 2. Suomen rahalaitoksiin tehtyjen euroalueen yleisön euromääräisten talletusten vuosikasvu ja kannan keskikorko

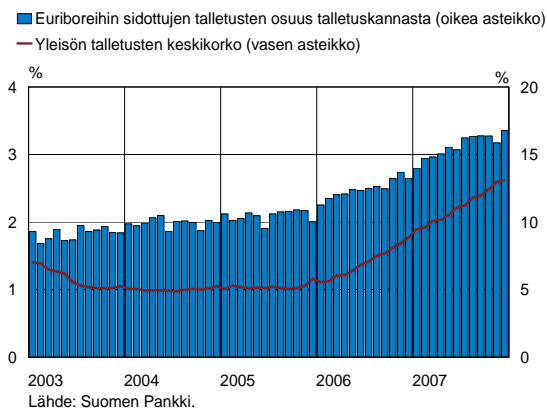
³ Sisältää euron lisäksi myös muiden valuuttojen määrälliset talletukset

⁴ Ns. rahan tukkumarkkinoilla tehdyt talletukset

Lähes kaikki yleisön tekemät talletukset ovat euromääräisiä. Sen sijaan rahalaitosten välisistä talletuksista euromääräisiä oli vuoden 2007 lopussa vain noin 52 prosenttia. Dollarimääräisten talletusten osuus oli noin 40 prosenttia ja muiden valuuttojen 8 prosenttia.

Yleisön talletusten keskikorko ei ole perinteisesti noussut yhtä nopeasti kuin rahamarkkina- ja lainakorot, sillä lähes 84 prosenttia talletuksista on sidottu muihin kuin euriborkorkoihin. Markkinakorot nousivat syksyllä, mutta esimerkiksi suurimpien liikepankkien primekorkoja ei nostettu sitten heinäkuun 2007. Yleisön talletuksista kiinteäkorkoisia oli runsas puolet, pankkien omiin viitekorkoihin sidottuja oli 27 prosenttia, euriborkorkoihin sidottuja 16 prosenttia ja muita korkoja viitekorkoina oli käytetty 6 prosentissa talletuksista. Euriborsidonnaisten talletusten osuus koko kannasta on viime vuosina noussut noin 10 prosentista nykyiseen 16 prosenttiin.

Kuvio 3. Yleisön talletuskannan keskikorko korkosidonnaisuuksittain ja euriborsidonnaisten talletusten osuus

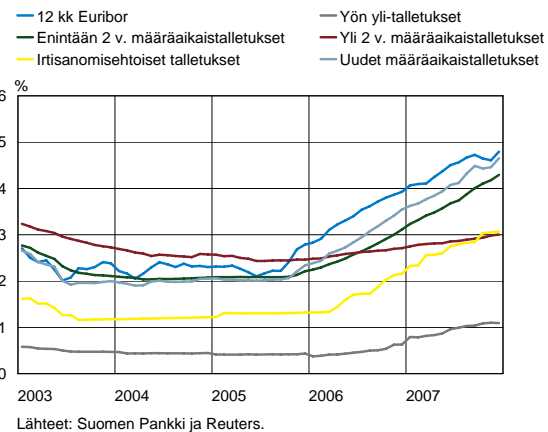
3.2 Kotitalouksien talletukset

Kiristynyt kilpailu ja nousevat rahamarkkinakorot nostivat talletuskorkoja vuonna 2007. Kansainvälisten rahoitusmarkkinoi-

den epävakaas lisäsi kotitalouksien määräaikaistalletusten suosiota.

Perinteisesti suurin osa kotitalouksien talletuksista on ollut käyttelytilin tyyppisillä yön yli -talletustileillä, joilla ei ole määräaikaakaan eikä nostorajoituksia. Kyseisiltä tileiltä voi suorittaa maksuja ja niille on maksettu kiinteä ja yleensä erittäin matala korko. Joulukuussa 2007 kotitalouksien yön yli -talletusten kanta oli 33,8 miljardia euroa. Näiden talletusten vuosikasvu on ollut hidastumaan päin ja se oli vuoden 2007 aikana välillä jopa negatiivinen. Todennäköisesti yön yli -talletuksista on siirtynyt varoja jonkin verran parempiin tuottoisiin määräaikaisten ja irtisanomisehtoisten talletuksiin.

Kuvio 4. Kotitalouksien talletusten keskikorkoja vaateittain ja 12 kk euribor

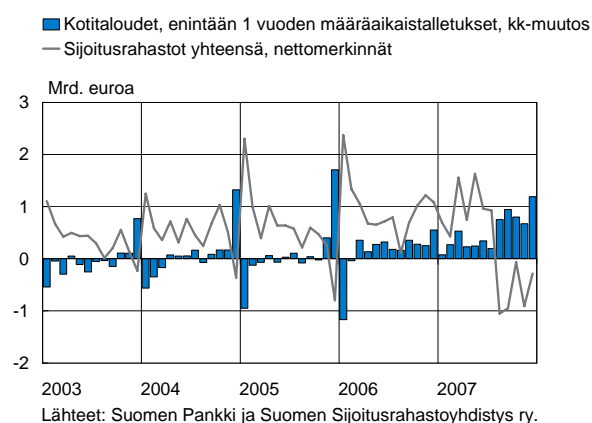

Yön yli -talletusten keskikorko oli joulukuussa 2007 noussut vuoden 2006 lopusta lähes 0,5 prosenttiyksikköä. Yön yli -talletusten keskikorkoa nostivat etenkin erilaiset yön yli -talletuksiksi tilastoitavat lyhyt- ja pitkäaikaiseen säästämiseen tarkoitettut talletustilit, joilla ei ole määräaikaakaan tai nostorajoituksia, mutta jotka eivät ole yhtä siirtokelpoisia⁵ kuin perinteiset

⁵ Tileiltä ei voi suorittaa maksuja eikä niihin voi liittää luotto- tai pankkikorttia.

käyttelytilit. Toistaiseksi tilastoissa ei pystytä erottamaan käyttelytilejä ja näitä muita yön yli -talletuksia. Sijoitus- ja tuottotilejä tilastoidaan yön yli -talletusten lisäksi myös irtisanomisehtoisein talletuksiin. Irtisanomisehtoisia tilejä ovat kuitenkin vain ne talletukset, joiden kuukausittaisten nostojen määrää on rajoitettu. Kotitalouksien irtisanomisehtoisien talletusten määrä kasvoi hienoisesti viimeisen vuoden aikana. Kanta oli joulukuussa 2007 10,4 miljardia euroa ja sen kasvu oli vuoden 2007 aikana 1,3 miljardia euroa. Irtisanomisehtoisien talletusten keskiporkko oli joulukuussa 2007 3,1 prosenttia. Vuoden takaiseen verrattuna keskiporkko kasvoi noin yhden prosenttiyksikön.

Kuvio 5. Enintään 1 v. määräaikaistalletusten kuukausimuutos ja sijoitusrahastojen nettomerkinnät

Etenkin kotitalouksien lyhytaikaisten määräaikaistalletusten suosio on ollut selvässä kasvussa viime kuukausina. Todennäköisesti tämä on johtunut kotitalouksien haluttomuudesta pitää säästöjään aiempaa epävarmemmiksi kokemissaan sijoitusrahasto-osuuksissa. Kotitalouksien määräaikaistalletusten kanta oli joulukuussa 21,0 miljardia euroa. Näistä maturiteetiltaan enintään yhden vuoden määräaikaistalletusten osuus oli 16,6 miljardia euroa, yli yhden vuoden ja enintään kahden vuoden määräaikaistalletusten osuus 3,2 mil-

jardia euroa ja yli kahden vuoden määräaikaistalletusten osuus oli 1,3 miljardia euroa. Enintään vuoden määräaikaistalletukset kasvoivat koko vuoden aikana peräti 6,3 miljardia euroa, josta viimeisen neljän kuukauden aikana 3,6 miljardia euroa. Määräaikaistalletusten keskiporkko oli joulukuussa 4,21 prosenttia ja uusien määräaikaistalletussopimusten keskiporkko 4,65 prosenttia. Sekä kannan että uusien sopimusten keskiporkot nousivat vuoden aikana noin 1,1 prosenttiyksiköä.

Syksyllä 2007 alkanut markkinaepävakaas kasvatti kotitalouksien talletusten määrää vuoden viimeisellä neljänneksellä. Sillä oli vaikutusta etenkin sekä määräaikaistalletusten että irtisanomisehtoisien talletusten määrään. Alkuvuoden osalta vuosikasvu oli samaa luokkaa kuin vuonna 2006 keskimäärin eli noin 6 prosenttia.

Markkinaepävakaas näkyi myös talletuskoroissa, sillä etenkin syys-joulukuussa uusien talletusten keskiporkot nousivat ja laskivat nopeasti markkinakorkojen heilunnan mukana. Alkuvuoden osalta talletuskorot sen sijaan nousivat markkinakorkojen nousun ja pankkien lisääntyneen talletuskilpailun myötä.

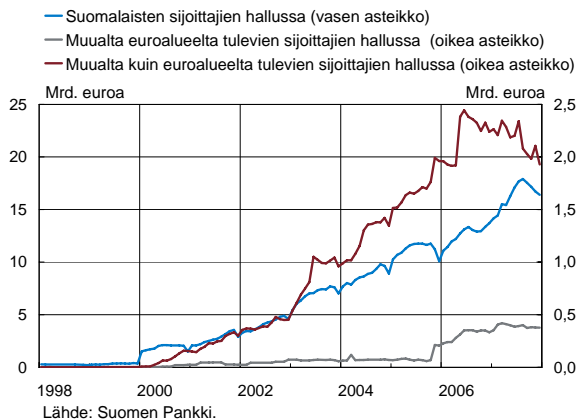
3.3 Muu varainhankinta

Kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden epävakaas heijastui rahamarkkinarahasto-osuuksien supistumisena vuoden 2007 lopussa. Entistä suurempi osuus rahalaitosten arvopaperiemissioista oli valuuttamääräisiä.

Vuoden 2007 kolmannen neljänneksen aikana alkanut kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden epävakaas vaikutti myös osaltaan suomalaisten rahamarkkinarahastojen kehitykseen. Vuoden 2007 alkupuolella rahamarkkinarahasto-osuudet kasvoivat vielä nopeasti ja

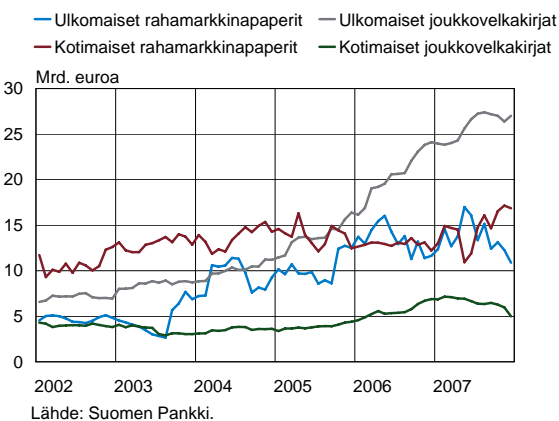
heinäkuussa rahamarkkinarahastojen osuuskien arvo ylitti ensi kertaa 20 miljardia euroa, mutta sen jälkeen kannan kuukausikasvu oli koko loppuvuoden ajan negatiivinen. Joulukuussa 2007 osuuskien arvo oli pudonnut 18,7 miljardiin euroon.

Kuvio 6. Suomen rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuskien hallussapito alueittain

Pääasiassa varojaan rahamarkkinarahastoista ovat nostaneet suomalaiset sijoittajat, mutta myös muualta euroalueelta tulevien sijoittajien osuus on vähentynyt. Tosin edelleen yli 88 prosenttia rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuskista on suomalaisten sijoittajien hallussa. Noin 10 prosenttia omistajista tulee euroalueen ulkopuolelta ja vain 2 prosenttia muista euromaista kuin Suomesta.

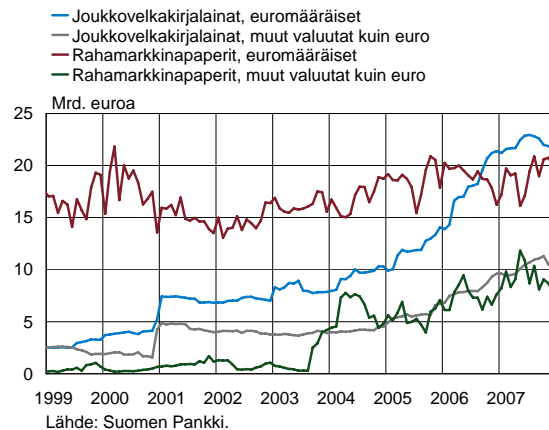
Kuvio 7. Suomen rahalaitosten liikkeeseen laskemat raha- ja pääomamarkkinainstrumentit

Rahalaitosten velkapapereista enää noin 37 prosenttia lasketaan liikkeeseen kotimaassa. Etenkin ulkomailla liikkeeseen laskettujen joukkovelkakirjalainojen kanta on kasvanut erittäin voimakkaasti viime vuosina. Maturiteetiltaan enintään vuoden mittaisia rahamarkkinapapereita lasketaan liikkeeseen sen sijaan Suomessa lähes yhtä paljon kuin ulkomailla. Vuoden 2007 toisella vuosipuoliskolla etenkin joukkovelkakirjalainojen emissiot vähentyivät jonkin verran, mikä todennäköisesti johtui ainakin osin epävakaasta markkinatilanteesta.

Rahalaitosten liikkeeseen laskemista velkakirjoista noin 33 prosenttia oli valuutaltaan muita kuin euro-määräisiä. Vielä vuoden 2002 alussa osuus oli noin 20 prosenttia. Muun valuutan määräiset liikkeeseen laskut ovat olleet pääasiassa joko Englannin punnissa, USA:n dollarissa, Japanin jenissä, Sveitsin frangissa tai Ruotsin kruunussa.

Kuvio 8. Rahalaitosten liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjalainat ja rahamarkkinapaperit

4 Lainat yleisölle

4.1 Yleisön lainat

Yleisön lainakannan vuosikasvu nopeutui Suomessa hieman vuonna 2007. Lainoista yli 60 prosenttia oli lainoja kotitalouksille.

Vuoden 2007 aikana euroalueen yleisön Suomen rahalaitoksilta nostamien euromääräisten lainojen kanta kasvoi hieman nopeammin kuin edellisvuonna. Lainakanta oli vuoden lopussa 141,5 mrd. euroa, mikä on 11,7 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Yleisön lainakannan keskikorko nousi vuoden 2007 aikana runsaalla prosenttiyksiköllä; joulukuussa 2007 keskikorko oli 5,29 prosenttia, kun se edellisvuoden joulukuussa oli 4,49 prosenttia. Yleisön lainakantaan lasketaan mukaan rahalaitosten lainat kotitalouksille, yrityksille, julkisyhteisöille ja muille rahoituslaitoksille kuin rahalaitoksille.

Kotitalouslainojen osuus koko lainakannasta oli vuoden lopussa 61,2 prosenttia ja yritysten osuus 34,2 prosenttia. Suomessa muiden rahoituslaitosten osuus yleisön lainakannasta oli vuoden lopussa vajaan prosentin ja julkisyhteisöjen osuus vajaan 4 prosenttia. Näiden kahden sektorin merkitys rahalaitosten lainannossa oli Suomessa vähäisempää kuin keskimäärin euroalueella, jossa kummankin sektorin osuus koko yleisön lainakannasta oli lähes 9 prosenttia.

Kun mukaan lasketaan myös lainat euroalueen ulkopuolelle ja valuuttalainat, oli yleisön lainakanta vuoden 2007 lopussa 147,7 mrd. euroa. Lainoista 96,6

prosenttia oli lainoja Suomeen. Muualle euroalueelle oli myönnetty lainoja 1,4 mrd. euroa ja euroalueen ulkopuolelle noin 3,7 mrd. euroa. Euroalueen ulkopuolisista EU-maista lainoja oli myönnetty eniten Ruotsiin (lainakanta vuoden lopussa miljardi euroa) ja Tanskaan (0,5 mrd. euroa). EU-maiden ulkopuolisten maiden yleisön lainakanta oli vuoden lopussa 1,5 mrd. euroa. Maariskitilastoinnin perusteella eniten yleisön lainoja EU:n ulkopuolelle on myönnetty Norjaan, Sveitsiin, Venäjälle ja Yhdysvaltoihin.

4.2 Lainat kotitalouksille

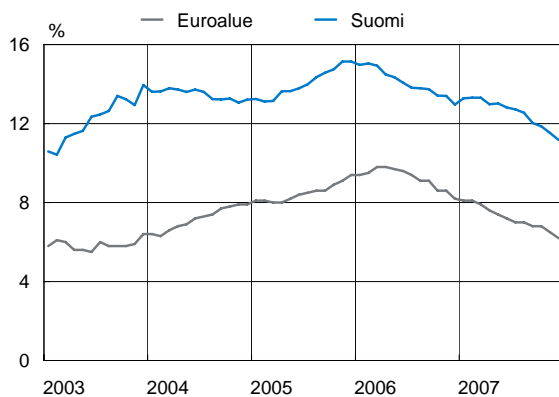
Kotitalouksien lainakanta kasvoi edelleen voimakkaasti, vaikka vuosikasvu hidastuikin vuoden 2007 aikana.

Kotitalouksien lainakanta oli vuoden 2007 lopussa 86,6 mrd. euroa. Huolimatta siitä, että lainakannan vuosikasvu hidastui, oli kasvu edelleen voimakasta. Joulukuussa kotitalouksien lainakanta kasvoi 11,2 prosenttia, kun vuosikasvu oli vuotta aikaisemmin 13,0 prosenttia. Kotitalouksien lainakannan keskikorko oli vuoden 2007 lopussa 5,41 prosenttia, kun se vuotta aikaisemmin oli 4,60 prosenttia.

Kotitalouksien lainakannan vuosikasvu hidastui myös koko euroalueella keskimäärin. Vuoden 2007 lopulla euroalueen kotitalouksien lainakannan vuosikasvu oli 6,2 prosenttia. Euroalueen lainakannan kasvu alkoi hidastua noin puoli vuotta myöhemmin kuin

Suomessa, jossa hidastuminen alkoi alkuvuodesta 2006. Euroalueen maista kotitalouslainojen vuosikasvu oli Suomea nopeampaa vain Kreikassa, Espanjassa ja Sloveniassa. Lähes samalla tasolla kuin Suomessa se oli Irlannissa. Saksassa kotitalouksien lainakanta supistui vuoden 2007 aikana.

Kuvio 9. Kotitalouksien lainakannan vuosikasvu euroalueella⁶ ja Suomessa

Kotitalouksien asuntolainakanta oli vuoden lopussa 62,2 mrd. euroa, mikä on 71,8 prosenttia kaikista kotitalouslainoista. Asuntolainakannan vuosikasvu pysyi vahvana koko vuoden 2007, vaikkakin hidastui vuoden aikana 14,0 prosentista 12,4 prosenttiin. Asuntolainakannan keskiporkko nousi vuoden aikana 4,19 prosentista 4,99 prosenttiin.

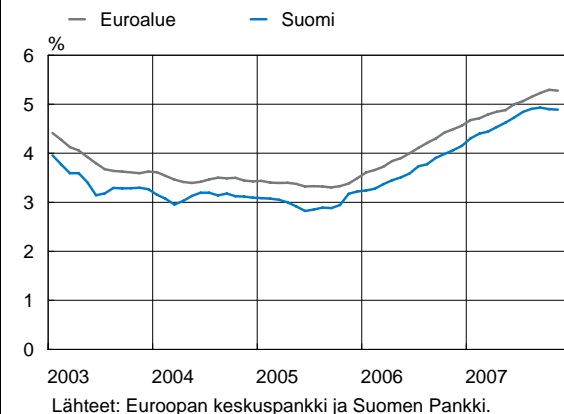
Rahalaitokset solmivat kotitalouksien kanssa uusia asuntolainasopimuksia keskimäärin 2,4 mrd. eurolla kuukaudessa vuonna 2007. Vuoden aikana uusia sopimuksia solmittiin yhteensä 28,9 mrd. eurolla, mikä on 1,9 mrd. euroa enemmän kuin edellisvuonna. Uudet asuntolainasopimukset sisältävät kaikki kuukauden aikana ensimmäistä kertaa solmitut lainasopimukset sekä sellaiset sopimukset, jotka syntyvät jo olemassa

⁶ Mukaan lukien Suomi.

olevien lainojen sopimusehtojen uudelleen neuvottelujen tuloksena.

Uusista asuntolainasopimuksista oli vuonna 2007 keskimäärin 96 prosenttia kiinnitetty koroltaan enintään yhdeksi vuodeksi. Tähän luokkaan luetaan kaikki lainat, joiden viitekorkona käytetään joko euriborkorkoja tai pankkien omia primekorkoja. Suomessa näiden sopimusten keskiporkko oli vuoden lopussa 4,93 prosenttia, joka on noin 0,40 prosenttiyksikköä alhaisempi kuin vastaavien lainojen korko euroalueella keskimäärin. Tämä korkoero laajeni jälleen loppuvuodesta, sillä pienimmillään se oli runsaat 0,20 prosenttiyksikköä kesällä 2007. Keskimäärin uusien asuntolainasopimusten keskiporkko oli Suomessa 4,71 prosenttia vuonna 2007.

Kuvio 10. Uusien koroltaan enintään 1 vuodeksi sidottujen asuntolainasopimusten keskiporkko

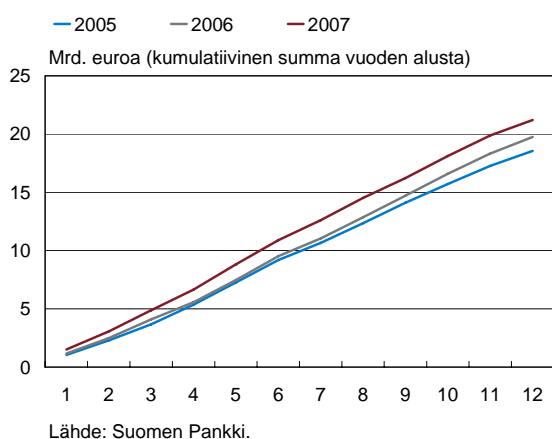
Uusiin nostettuihin asuntolainoihin luetaan sellaiset uudet lainat, jotka on nostettu tilastointikuukauden aikana riippumatta lainan sopimushetkestä. Esimerkiksi omakotitalon rakentamista varten solmitun lainasopimuksen laina saatetaan nostaa useassa erässä. Uudet nostetut lainat on kansallinen tilastokäsite, ja pankkien kirjaamiskäytännöt saattavat poiketa jonkin verran toisistaan.

Uusia asuntolainoja nostettiin vuoden 2007 aikana yhteensä 21,2 mrd. euroa, joka on 1,5 mrd. euroa

enemmän kuin edellisvuonna. Kuukausittaiset nostot olivat alkuvuodesta 2007 tuntuvasti suuremmat kuin edellisvuonna, mutta loppuvuodesta nostot olivat lähes samansuuruiset tai pienemmät kuin vuonna 2006.

Uusien nostettujen asuntolainojen keskiporko nousi tammikuun 4,42 prosentista 4,94 prosenttiin joulukuussa ja oli keskimäärin 4,76 prosenttia vuonna 2007.

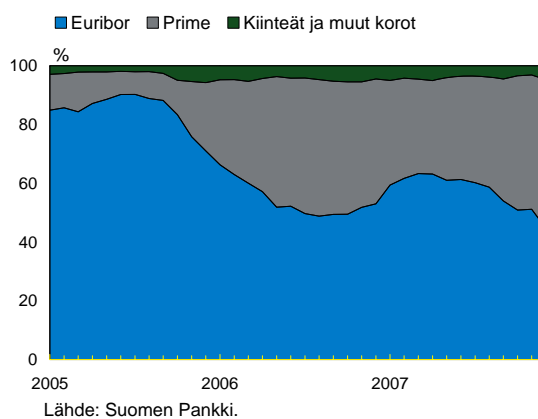
Kuvio 11. Uusien nostettujen asuntolainojen kertyminen vuosina 2005 – 2007

Vuoden 2007 ensimmäisten kuukausien aikana euriborkorkojen osuus uusien asuntolainasopimusten viitekorkona kasvoi yli 60 prosenttiin. Loppuvuodesta euriborkorkojen käyttö viitekorkona kuitenkin väheni, kun markkinakorot nousivat mutta rahalaitosten primekorkoja ei korotettu yhtä paljon. Vuoden lopulla isoimmat pankit eivät nostaneet omia primekorkojaan lainkaan. Joulukuussa jo 50,7 prosentissa uusista asuntolainasopimuksista käytettiin viitekorkona primekorkoja. Kiinteiden korkojen ja muiden viitekorkojen osuus oli vähäinen, sillä keskimäärin näitä korkoja käytettiin 4,1 prosentissa uusista asuntolainasopimuksista vuoden 2007 aikana. Primekorkojen käytön yleistyminen uusien sopimusten viitekorkona näkyy verrattain hitaasti koko asuntolainakannan korkojakaumassa. Tammikuussa 2007 asuntolainakannasta 66 prosenttia

oli sidottu euriborkorkoihin ja saman vuoden joulukuussa 61 prosenttia (ks. kuvioliite)

Kuvio 12. Uusien asuntolainasopimusten jakauma viitekoron mukaan

Kotitalouksien kulutusluottokanta oli vuoden 2007 lopussa 11,2 mrd. euroa. Kulutusluottojen vuosikasvu hidastui vuoden aikana 12 prosentin tuntumasta 7,9 prosenttiin joulukuussa. Kulutusluottokannan keskiporko oli joulukuussa 7,75 prosenttia. Kulutusluottoihin lasketaan mukaan myös tili- ja korttiluotot, joiden keskiporko oli vuoden lopussa 11,79 prosenttia.

Muihin kotitalouslainoihin kuuluvat muun muassa lainat elinkeinonharjoittajille, kesämökkilainat ja opintolainat. Muiden lainojen määrä oli vuoden 2007 joulukuussa 13,2 mrd. euroa. Myös muiden lainojen vuosikasvu hidastui: kun se oli vuoden 2007 alussa lähes 12 prosenttia, oli se joulukuussa 8,3 prosenttia. Muista lainoista opintolainoja oli 1,4 mrd. euroa, lainoja elinkeinonharjoittajille noin 6,4 mrd. euroa ja kesämökkilainoja noin 1,9 mrd. euroa⁷.

Kotitalouksien lainakantaan kuuluvat varsinaisten kotitalouksien lainojen lisäksi myös lainat kotitalouksia palveleville voittoa tavoittelemattomille yhteisöille (KPVY:t). Näitä ovat muun muassa valtionkirkot,

⁷ Elinkeinonharjoittajien lainakannan ja kesämökkilainojen määrän lähteenä on Tilastokeskuksen Luottokantatilasto 2007; 3. neljännes.

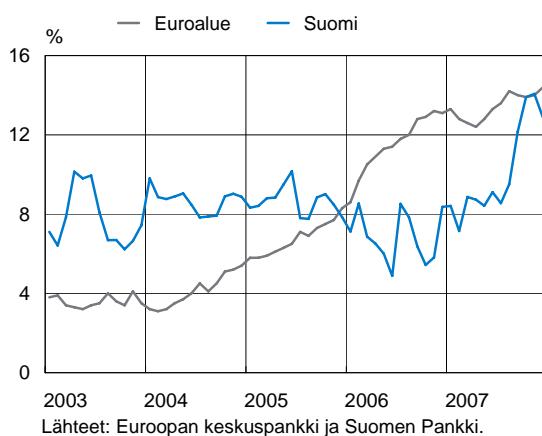
puolueet, urheiluseurat, erilaiset yhdistykset ja säätiöt. Vuoden lopussa kotitalouksia palvelevien voittoja tavoittelemattomien yhdistysten lainakanta oli 1,5 mrd. euroa, ja se on vain 1,7 prosenttia kotitalouksien koko lainakannasta. Kotitalouksia palvelevien voittoja tavoittelemattomien yhdistysten lainoista 71 prosenttia oli muita lainoja ja 29 prosenttia asuntolainoja.

4.3 Yrityslainat

Yritysten lainakannan vuosikasvu nopeutui vuoden 2007 aikana.

Yleisön lainakannan kasvua nopeutti yrityslainojen vuosikasvun kiihtyminen vuoden aikana. Yrityslainojen vuosikasvu oli vuoden 2007 alussa 8 prosentin tuntumassa, mutta kiihtyi 14,1 prosenttiin marraskuussa. Joulukuussa vuosikasvu hidastui hieman eli 12,9 prosenttiin. Yritysten lainakanta kasvoi vuoden lopussa lähes samaa vauhtia kuin euroalueella keskimäärin, kun kasvu on parin vuoden ajan ollut selvästi hitaampaa kuin euroalueella. Euroalueen maista yrityslainat kasvoivat vuoden lopussa Suomea hitaammin vain Saksassa, Itävallassa ja Portugalissa.

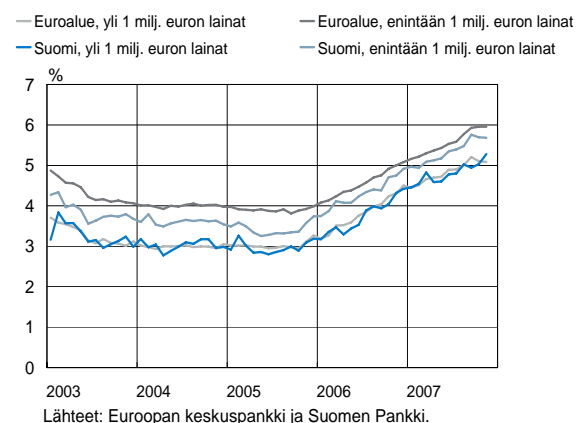
Kuvio 13. Yritysten lainakannan vuosikasvu euroalueella ja Suomessa

Rahalaitokset solmivat yritysten kanssa uusia lainasopimuksia vuonna 2007 yhteensä 42,7 mrd. euron arvosta, mikä on 8,3 mrd. euroa enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Uusista yrityslainoista isoja, yli yhden miljoonan euron lainoja oli 72,9 prosenttia. Uusien yrityslainasopimusten keskiporkko oli 4,98 prosenttia vuonna 2007. Isojen, yli miljoonan euron lainojen keskiporkko oli 4,83 prosenttia, ja enintään yhden miljoonan euron lainojen keskiporkko oli 5,39 prosenttia eli runsaat 0,4 prosenttiyksikköä korkeampi kuin isojen lainojen.

Vuonna 2007 keskimäärin 94 prosenttia uusista yrityslainasopimuksista sidottiin Suomessa koroltaan enintään yhdeksi vuodeksi eli niiden viitekorkona käytettiin euriborkorkoja, primekorkoja tai jotakin muuta lyhytaikaista korkoa, esimerkiksi liboria. Muiden lyhytaikaisten korkojen osuus oli tuntuva, yli 20 prosenttia. Isojen, yli yhden miljoonan euron lainasopimusten keskiporkko oli samalla tasolla kuin euroalueella keskimäärin, mutta enintään yhden miljoonan euron lainasopimusten keskiporkko oli Suomessa alhaisempi kuin euroalueella keskimäärin.

Kuvio 14. Koroltaan enintään 1 vuodeksi sidottujen uusien yrityslainasopimusten korot euroalueella ja Suomessa

Asuntoyhteisöt lasketaan osaksi yrityssektoria. Vuoden lopussa asuntoyhteisöjen lainakanta oli 9 mrd.

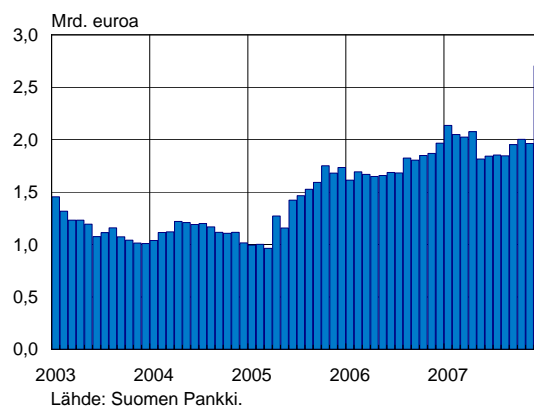
euroa, joka on 18 prosenttia yrityssektorin koko lainakannasta. Asuntoyhteisöjen lainakannan osuus koko yrityssektorin lainakannasta on pysynyt melko vakaina parin viime vuoden aikana (ks. kuvioliite).

4.4 Valuuttalainat

Valuuttalainojen osuus yleisön lainakannasta on vähäinen.

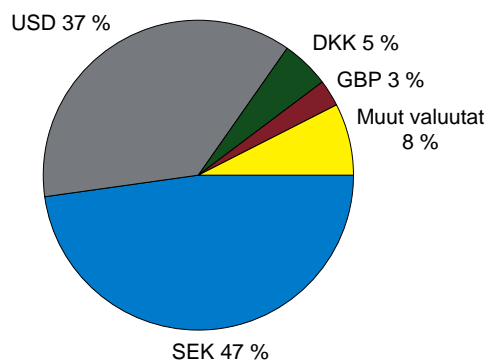
Vuoden 2007 lopussa rahalaitosten yleisölle myöntämä valuuttalainakanta oli 3,9 miljardia euroa, joka on noin 2,6 prosenttia koko yleisön lainakannasta. Näistä lainoista 2,7 miljardia euroa oli myönnetty euroalueelle ja 1,2 miljardia euroalueen ulkopuolelle. Euroalueen yleisön valuuttalainakannan vuosikasvu oli alkuvuonna nopeaa (yli 20 prosenttia), mutta hidastui loppuvuotta kohden vajaan 10 prosenttiin, kunnes taas joulukuussa se kiihtyi lähes 40 prosentin kasvuvauhtiin.

Kuvio 15. Suomen rahalaitosten euroalueelle myöntämien valuuttalainojen kanta

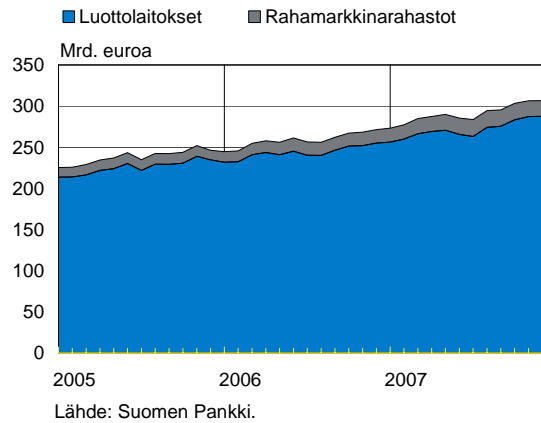
Valuuttalainoista 48 prosenttia oli vuoden lopussa Ruotsin kruunun määräisiä, hieman vähemmän oli Yhdysvaltain dollarin määräisiä. Valuuttalainoista 85 prosenttia oli näinä kahtena valuuttana.

Kuvio 16. Valuuttalainojen valuuttajakauma 31.12.2007

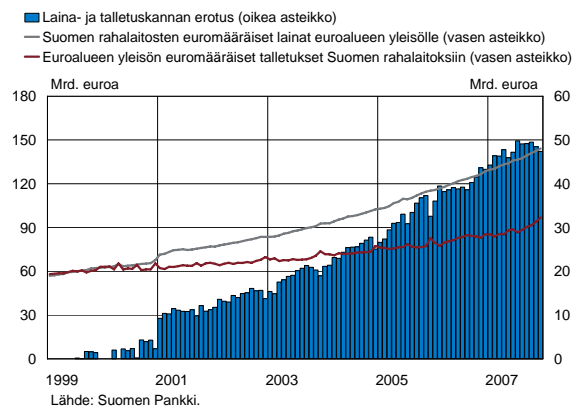

Liite 1. Kuviot

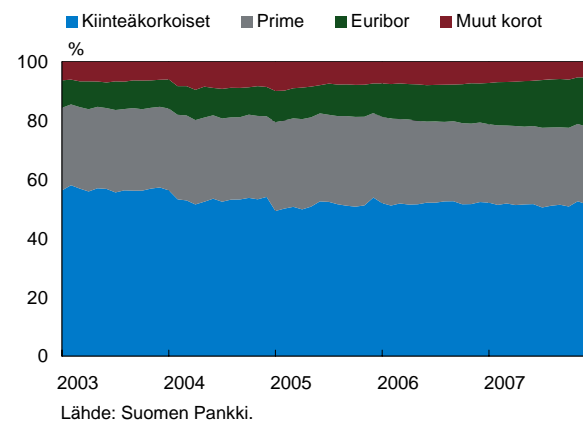
Kuvio 17. Suomen rahalaitosten (pl. Suomen Pankki) yhteenlaskettu tase

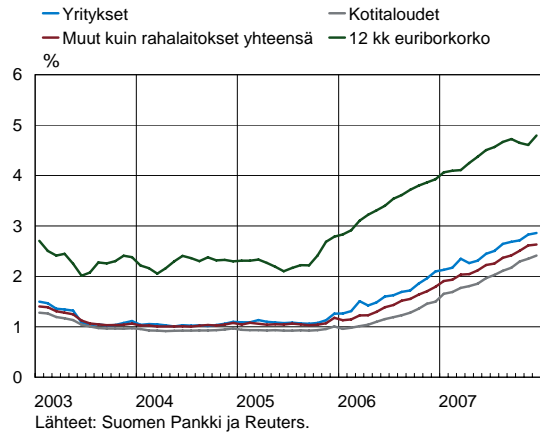
Kuvio 18. Suomen rahalaitosten laina- ja talletuskanta ja kantojen erotus

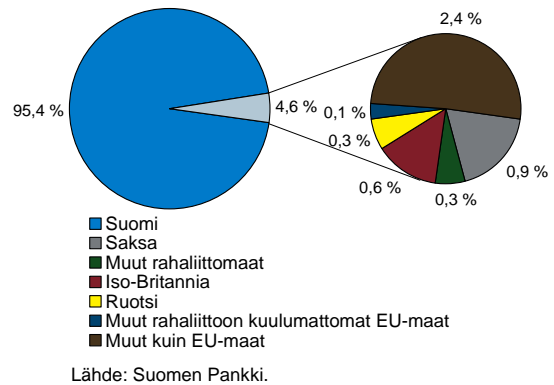
Kuvio 19. Yleisön rahalaitoksiin tekemät talletukset korkosidonnaisuuksittain

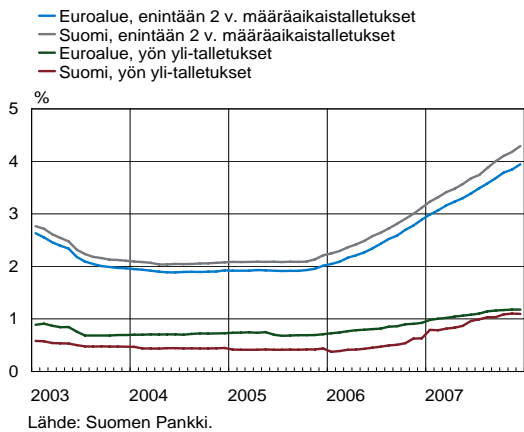
Kuvio 20. Talletusten keskkorkoja ja 12 kk euribor

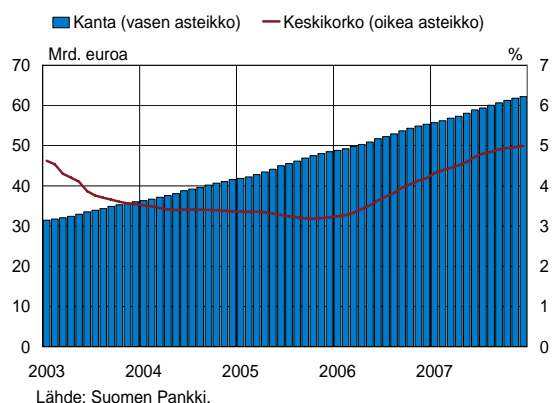
Kuvio 21. Suomen rahalaitoksiin tehdyt yleisön talletukset maittain

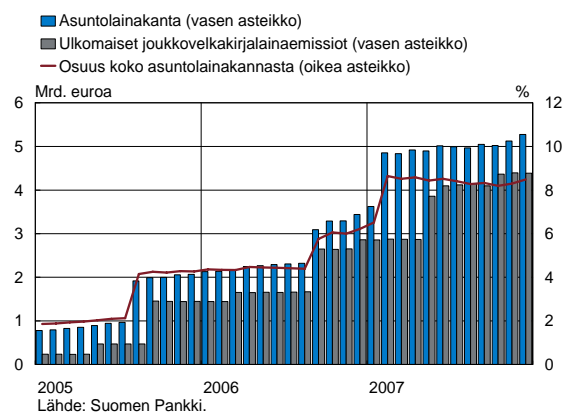
Kuvio 22. Kotitalouksien talletuskantojen keskkorkoja Suomessa ja euroalueella

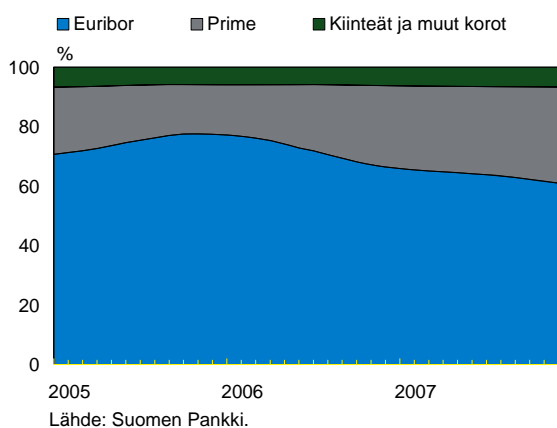
Kuvio 23. Asuntolainojen kanta ja keskiporko

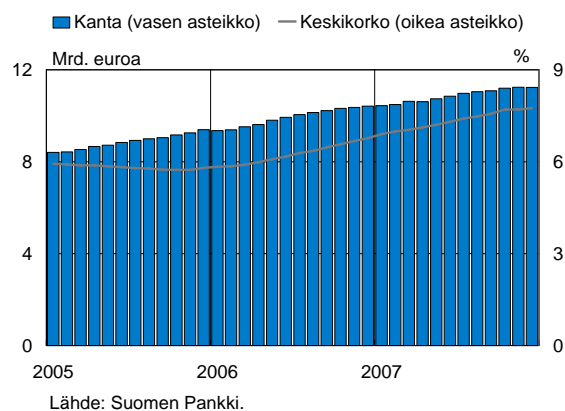
Kuvio 26. Asuntorahoitukseen erikoistuneiden muiden luottolaitosten kuin pankkien tase-eriä

Kuvio 24. Asuntolainakannan jakauma viitekoron mukaan

Kuvio 27. Kotitalouksien kulutusluotot

Kuvio 25. Uusien nostettujen asuntolainojen kanta ja keskiporko

Kuvio 28. Asuntoyhteisöjen lainakanta ja niiden osuus koko yrityslainakannasta

